

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΡΕΑΤΟΣ ΑΡΝΙΟΥ ΣΕ ΔΑΣΟΛΙΒΑΔΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

SOURCE: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΑΚΟΓΙΩΡΓΟΣ (2025),

Τμήμα Δασολογίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Το κρέας αρνιού και προβάτου είναι δημοφιλές σε αρκετές χώρες της Ευρώπης, με τις προτιμήσεις των καταναλωτών να ποικίλουν από χώρα σε χώρα, αφού σε άλλες χώρες υπάρχει προτίμηση σε αρνιά 45-90 ημερών (ελαφριά αρνιά) και σε άλλες σε πιο βαριά, άνω των 4-5 μηνών. Το κρέας των ενήλικων προβάτων (άνω τους έτους), λόγω της σκληρότητας του, απαιτεί κάποιες φορές ειδικό τρόπο μαγειρέματος για να μαλακώσει το κρέας και να καταστεί πιο εύκολο στη μάσηση, αλλά και για να «σβήσει» η ενοχλητική κάποιες φορές οσμή του ενήλικου αρσενικού ζώου. Υπάρχουν πολλές μελέτες που

«ΒΟΣΚΗΣΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΦΥΛΩΝ ΠΡΟΒΑΤΩΝ ΣΕ ΟΡΕΙΝΟΥΣ ΕΛΑΙΩΝΕΣ. (ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: Α. ΠΑΝΤΕΡΑ)

συγκρίνουν την ποιότητα πρόβειου κρέατος και κρέατος αρνιού των ημικτατικών εκτροφών με το κρέας που παράγουν ζώα που εκτράφηκαν με εντατικό τρόπο. Σε κάθε περίπτωση τα ζώα που βόσκουν στα λιβάδια ειδικά στα αγροδασικά συστήματα με τον υψηλό βαθμό φυτοποικιλότητας που τα χαρακτηρίζει έχουν ανώτερη ποιότητα κρέατος και συγκεκριμένα: βελτιωμένο προφίλ λιπαρών, καλύτερους δείκτες ποιότητας λιπαρών οξέων, βελτιωμένη οξειδωτική σταθερότητα των λιπών (μειωμένη τιμή μαλονδιαλδεΐδης σε ng/g-λαμπερό κόκκινο χρώμα (αυξημένες τιμές του a^* στην μέθοδο CIE), ευχάριστο άρωμα, απαλή γεύση. Υπάρχουν βέβαια και αρνητικά αφού το κρέας των ζώων ελεύθερης βοσκής είναι συνήθως ελαφρώς πιο σκληρό, ενώ το λίπος των ζώων με υψηλές συγκεντρώσεις πολυακόρεστων λιπαρών οξέων (PUFAs) είναι πιο «υδαρές»..

- οι ημικτατικές εκτροφές προβάτων σε αγροδασικά συστήματα ασκούν θετική επίδραση στη βιοποικιλότητα, εφόσον η βόσκηση είναι κανονική
- τα προϊόντα κρέατος τέτοιων εκτροφών έχουν ανώτερη ποιότητα, τόσο από άποψη χημικής σύνθεσης όσο και οργανοληπτικών χαρακτηριστικών
- το κρέας προβάτου και αρνιού ελεύθερης βοσκής μπορεί να πιστοποιηθεί και να πουληθεί σε καλύτερες τιμές.

Για να απολαμβάνουν τα ευεργετήματα της βόσκησης, τα πρόβατα θα πρέπει να αξιοποιούν τη βοσκήσιμη ύλη χωρίς να χρειάζεται να διανύουν τεράστιες αποστάσεις κάτι που τα καταπονεί με αρνητικές συνέπειες στο ισοζύγιο ενέργειας και την ποιότητα του κρέατος που γίνεται σκληρό (λόγω της χαμηλής εναπόθεσης ενδομυϊκού λίπους και της τροποποίησης της δομής της μυϊκής ίνας). Στα δασολίβαδα τα πρόβατα θα πρέπει να αφήνονται να βοσκήσουν ελεύθερα, με σωστή καθοδήγηση από τον βοσκό με επαρκή σημεία νερού και αλατιού. Τα δένδρα λειτουργούν προστατευτικά, ως σκιά το καλοκαίρι και για προστασία από κακές καιρικές συνθήκες τον χειμώνα. Ιδανικό είναι η περίοδος βόσκησης να διατηρείται όσο το δυνατόν περισσότερο για να περιορίζεται κατά το δυνατόν και η ανάγκη χορήγησης συμπυκνωμένων ζωοτροφών

ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΒΟΣΚΗΣ ΑΡΝΙΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΦΥΛΗΣ "ΚΑΤΣΙΝΑ".
(ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: Γ. ΜΠΑΚΟΓΙΩΡΓΟΣ)

Σε ολόκληρη την Ευρώπη και κυρίως γύρω από τη λεκάνη της Μεσογείου η ημιετατική προβατοτροφία αποτελεί ένα από τους βασικούς τομείς της κτηνοτροφίας. Στις πιο θερμές, πεδινές περιοχές της Νότιας Ευρώπης τα πρόβατα (ειδικά οι καλά προσαρμοσμένες ντόπιες φυλές) βόσκουν σχεδόν όλο το χρόνο. Εάν η διαχείριση των βοσκοτόπων είναι σχεδιασμένη και ορθολογική αποφεύγοντας την υπερβόσκηση και κατά συνέπεια την σταδιακή υποβάθμιση των βοσκοτόπων, η ημιετατική προβατοτροφία μπορεί να καταστεί ένα «αντιεύθραυστο» σύστημα εκτροφής (δηλαδή ένα σύστημα που μπορεί να ευδοκιμήσει ακόμα και σε συνθήκες κρίσης) με χαμηλό κόστος παραγωγής και ποιοτικά προϊόντα. Το να βόσκουν τα πρόβατα ελεύθερα σε δασολίβαδα συμβάλλει αποφασιστικά στη βελτίωση της ποιότητας του πρόβειου και αρνίσου κρέατος. Το κρέας αυτό έχει τα εξής πλεονεκτήματα:

FIGURE 3. GRAZING SHEEP IN A SILVOPASTORAL MEADOW (MOUNT TYMPHRISTOS). PHOTO: V.LAPPA

- έχει μεγαλύτερο ποσοστό πολυακόρεστων (PUFA) λιπαρών οξέων και συνήθως μικρότερο ποσοστό κορεσμένων λιπαρών οξέων (SFA), βελτιώνοντας τον λόγο PUFA/SFA.
- έχουν μεγαλύτερη συγκέντρωση συνδεδεμένου λινολεϊκού οξέος (CLA)

- έχουν μικρότερο λόγο ω6/ω3 λιπαρά οξέα προσεγγίζοντας το 4:1 που ήταν η συνήθης τιμή στα τέλη του 19ου αιώνα όταν κυριαρχούσε ακόμα η ημιεκτατική κτηνοτροφία.
- έχουν μικρότερο κίνδυνο αθηρωμάτωσης και θρομβογένεσης (μειωμένοι δείκτες AI και TI).
- έχουν μικρότερη τιμή MDA, εκφρασμένο σε ng/g, δηλαδή με σημαντική οξειδωτική σταθερότητα, γεγονός που καθιστά το κρέας αυτό λιγότερο επικίνδυνο για μεταλλαξιγόνο δράση.
- έχουν λαμπερό κόκκινο χρώμα, ευχάριστο άρωμα και απαλή ευχάριστη γεύση.

Επιπλέον υπάρχουν τα εξής πλεονεκτήματα:

- η βόσκηση στα δασολίβαδα μειώνει τον κίνδυνο πυρκαγιάς αφού απομακρύνει καύσιμη ύλη μέσω της βόσκησης της βιομάζας του υποορόφου.
- η βόσκηση και περιφορά των προβάτων έχει πολύ θετική επίδραση στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, με τη μεταφορά σπόρων σε μεγάλες αποστάσεις, αλλά και τη λίπανση του λιβαδιού με τα κόπρανα. Οι συνθήκες διαβίωσης των προβάτων στα δασολίβαδα μοιάζουν με την ζωή της άγριας πανίδας, τα επίπεδα stress του κοπαδιού είναι σε χαμηλά επίπεδα (αν απουσιάζουν οι θηρευτές), εξασφαλίζοντας έτσι την κάλυψη όλων των προϋποθέσεων ευζωίας. Τα παραπάνω στοιχεία έχουν επιτρέψει την πιστοποίηση ως προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) του κρέατος αρνιού διαφόρων περιοχών της Ευρώπης, όπως το αρνάκι Hannlamb της Σουηδίας, το αρνάκι Ελασσόνας στην Ελλάδα κ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Arsenos, G., Banos, G., Fortomaris, P., Katsaounis, N., Stamataris, C., Tsaras, L. and Zygoiannis, D. 2002. Eating quality of lamb meat: effects of breed, sex, degree of maturity and nutritional management. *Meat Science*, Vol. 60, σελ. 379-387. DOI: [10.1016/S0309-1740\(01\)00147-4](https://doi.org/10.1016/S0309-1740(01)00147-4)
- Givens, D. 2015. Manipulation of lipids in animal-derived foods : Can it contribute to public health nutrition ? *European Journal of Lipid Science and Technology*. Vol 117, issue 9, pages 1306-1316. <https://doi.org/10.1002/ejlt.201400427>
- Sinanoglou, V., Batrinou, A., Mantis, F., Bizelis, I., Miniadis-Meimaroglou, S. 2013. Lipid quality indices : Differentiation of suckling lamb and kid breeds reared by traditional sheep farming, *Small Ruminant Research*, Volume 113, Issue 1, Pages 1-10, ISSN 0921-4488, <https://doi.org/10.1016/j.smallrumres.2013.01.008>

AF4EU

Το AF4EU προωθεί την αγροδασοπονία στην Ευρώπη μέσω της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών, της ανάπτυξης ψηφιακών εργαλείων και της υποστήριξης των αγροτών για την υιοθέτηση βιώσιμων συστημάτων. www.af4eu.eu

Get to know more!

www.af4eu.eu